

Romániában	
Egész évre	— 750
Félévre	— 380
Negyedévre	— 200
Egy hónapra	— 70
Egy szám ára pályaud- varon és vidéken is 3 lej	
Bukarestben	— 3.50

Csehszlovákiában	
Egy hónapra	— 25 ct
Egy szám	— 1.50 ct

Macdonald nacionalizmusa

Anglia munkás-miniszterelnöke tegnap vitta meg döntő parlamenti csatáját ellenfeleivel és győzött. Baldwin javaslatát, amelyet a konzervatív vezér úgy fogalmazott meg, mintha ő volna a munkások védelmezője, — nempedig Macdonald, akinek kormánya néhány védővámot eltörölt — nagy többséggel elvetették. E döntő jelentőségű szavazás után Macdonald most már új erővel és felbátorítva értékes sikerén, hatalmas szóval fordul a világ közvéleményéhez. Macdonald szövege egy új nacionalizmus apoteózisa. A munkás-miniszterelnök törhetetlen nacionalistának vallja magát, de mindjárt meg is magyarázza, hogy mit ért ő szigazi nacionalizmus alatt.

„A nacionalizmus nem jogtalan bitortás, hanem önmagunk megbecsülése” — mondotta Macdonald. Az angol miniszterelnök nacionalista önvalomásán korántsem örüljenek azok, akik ezt a méltóságos szöveget a szocialista önmegtagadásának akarnák feltüntetni. Mert Macdonald nem jutott ellentétbe önmagával, nem jutott ellentétbe pártjával, a munkások sok milliójával, az internacionáléval. Mert Macdonald nacionalizmusa az igazi alapja annak, hogy a népek között végre béke legyen, ez a nacionalizmus az, amely érdemes arra, hogy a népek között a válaszfalak leomoljanak, hogy egyes legyünk annak a szent akarásában, aminek egyengetésében Macdonald munkáskormánya a maga küldetését látja. Annak a nacionalizmusnak, melyet Macdonald hirdet és amellyel kormánya új irányt akar szabni a világ gondolkodásának, két sarokpontja van. Az első a *kis nemzetek védelme*, a másik az *antimilitarizmus*.

A kis nemzetek védelme nemcsak a népek egymásközötti viszonyának új etikáját jelenti, de egyben egyes államok nemzetiségi politikájának irányadó elvét is. A világbéke el sem képzelhető anélkül, hogy a nagyalamok ne becsülik meg a kis nemzeteket, amelyek közreműködése biztosítja a népek belső harmóniáját. Az az internacionalizmus, amely az egyes nemzeteket a béke jelszavával kapcsolja össze, csak úgy lehet igazi, — ha becsületes, önmagunkat értéké tevő az egyes népek belső nacionalizmusa.

Amíg a világpolitikában a béke és haladás kulcsa a kis nemzeteknek megbecsülése, épügy minden egyes ország igazi nacionalizmusának mértéke, értéke a kisebbségek, tehát az országban belül elhelyezkedő kisebb nemzetek megbecsülése. Az igazi nacionalizmusnak, legyen az az államok egymásközötti szabályozója, de legyen az egyes államokon belül élő nemzetek viszonyának jelzője, közös kulcsa, közös nyitja az, hogy *hatalmi eszközök* ne szerepeljenek benne. Amíg az eddigi nacionalista ideológia a maga eszközének a *fegyvert* tartotta, addig Macdonald nacionalizmusa, amely feltétlenül intenzívebb és mélyebb, mint az a bizonyos régi fogalmazású, egyedüli eszközének és biztosítékának a békét, a lefegyverezést tekinti.

Igy fordul az az új nacionalizmus, amelyet most Macdonald hirdet a militarizmus ellen. Így lesz az igazi nacionalizmus a lefegyverezés harcosa, így tüzi ki célul maga elé a népek békéjét, népek közösségét. Az igazi nacionalizmus: a belső fejlődés lehetősége. Az igazi nacionalizmus csak úgy valósulhat meg, ha egy országban belül boldogan, elnyomatás nélkül élnek az egyes nemzetek és úgy teljesíti az emberiség haladását, ha nem tesz különbséget hatalmi tényekkel kis és nagy nemzetek között.

Mélyenfekvő, nemes okai vannak, hogy éppen a munkás-miniszterelnök és éppen szocialista hirdeti ezt az új nacionalizmust. Nem elszigetelt jelenség ez a szocializmus történetében. Emlékezzünk csak Jaurésre, aki az internacionalizmus feltételét abban látta, hogy an-

nak keretén belül az igazi nacionalizmus, a munka nacionalizmusa helyezkedhessék el. Az a nacionalizmus, amelynek értéke a belső kultúra fejlődése, nemzetek vetélkedése, nem a hatalom, de a kultúra erejében, valóban odafejlődik, hogy megteremti az emberek, népek, államok belső közösségét — a béke jegyében.

Ezért vallja magát nacionalistának Macdonald, ezért hirdeti ugyanakkor a kisállamok, kisebbségek került nemzetek védelmét, ezért hirdet harcot a militarizmus ellen, ezért kívánja a leszerelés minél teljesebb keresztülvitelét. Bizonyos, hogy a nacionalizmusnak ez az útja idegen azok előtt, akik a nacionalizmus túlfűtött jelszavával ma a világot kormányozni akar-

Anatole France üdvözli a baloldali győzelmét

Követeli Millerand lemondását. A radikál-szocialisták szakítani akarnak a Vatikánnal. Painlevé is ragaszkodik a jóvátételhez

(Páris, május 15. Az Uj Kelet tudósítójától.) A baloldali lapok valóságosan ünneplik a győzelmet és egybehangozva azt írják, hogy Millerand következetes lesz nyilatkozatahoz, levonja a következményeket és távozik a helyéről. Ezen a véleményen van az „Oeuvre” is, amely szintén szükségesnek tartja Millerand távozását.

A cikket Anatole France, a nyolcvan éves világhírű költő írta, aki üdvözli a baloldali győzelmét és kijelenti, hogy a választásokkal Franciaország kinyilatkoztatta békeakarátát, végül felszólítja a francia népet, hogy egyengetse továbbra is a béke útját.

Painlevé volt miniszterelnök, a baloldali pártok egyik legexponáltabb vezetője nyilatkozott a jóvátételi kérdésben s kijelentette, hogy ez a kérdés nemcsak Németország széleskörű közreműködésével, hanem a békeszerződések szigorú alkalmazásával oldható meg. Franciaország el kell fogadja minden fenntartás nélkül a Dawes-féle javaslatokat, mert nagyra értékeljük a követelményeknek és Németországban is sokan helyeslik.

Franciaország őszinte, igazságos és tartós békét kíván,

ezt azonban nem lehet elképzelni jóvátétel nélkül. Franciaország sokat veszített a háborúban anyagokban és egyebekben és ezeket a veszteségeket meg kell téríteni. Konciliáns politika mindkét részről: ez az egyedüli kulcsa a konszolidációnak. Megállapítja, hogy Németországban napirenden vannak a háborus manifesztációk, de meri hinni, hogy ezek mögött nem állanak a német nép nagy rétegei. Szükségesnek tartja, hogy a német demokratikus gondolkodású réteget támogassák.

A párisi kiadású „Chicago Tribune” a következőket írja: Noha a baloldali pártvezérek nyíltan támogatják a Dawes-féle szakértői ter-
vet, titokban amiatt

aggódnak, hogy Németország sohasem fogja teljesen letörleszteni a jóvátételi fizetéseket,

mert tudja, hogy a Ruhr-vidék kiürítése után Franciaország soha sem fog területeket zálogba venni, vagy katonai akciót megkísérelni a kártalanítás behajtására. A radikális szocialisták viszont az elpusztított területek helyreállítására fektetik a főszűrt, mert ezek adófizető képességének biztosításától várják a pénzügyek rendbehozatalát. A szociáradikálisok egyik vezetője a következőkben változtatta pártjának politikáját a „Chicago Tribune” munkatársa előtt:

— Mihelyt Németország elfogadja a szakértők jelentését, Franciaország azonnal kiüríti a Ruhr-vidéket úgy gazdaságilag, mint pénzügyileg és katonai tekintetben is. A radikál-szocialista párt azután elismeri a szovjetet, tekintet nélkül arra, hogy Moszkva milyen állás-

ják. Ez a nacionalizmus azonban sorra szenved a legsúlyosabb vereségeket és nem véletlen, hogy Macdonald nagy beszéde éppen a francia választások után hangzott el. A nemes nacionalizmusáról ismert francia nép már is tanuságot tett arról, hogy nem fogadja el a nacionalizmusnak azt, amit Poincaré hirdetett.

Macdonald örömmel állapítja meg, hogy új szellem kezdi irányítani a népek gondolkodását, a józan ész, a megfontolás uralma. Így tartja ezt az angol miniszterelnök és ha bennünket ki is kezdett a kétség, ha mi annak a régi nacionalizmusnak annyi megnyilatkozását szenvedjük is, erős hittel hisszük Macdonald igazságát, melynek próbája nem késhet már soká.

pontot foglal el a Franciaországgal szemben fennálló adósságok kérdésében. Az adósságokról majd később tárgyalunk, mert Oroszország hosszú ideig úgy sem tud fizetni. Harmadik lépésünk az lesz, hogy eltöröljük a vatikáni francia követséget és

ujból rátérünk a római egyház és a francia állam közötti szakítás politikájára.

El fogjuk törölni azokat a rendelettervényeket, amelyeket a szociáradikálisok ellenkezésével szemben Poincaré keresztülhajtolt. Ezek amúgy sincsenek még végrehajtva. Revizió alá vesszük az adózási törvényeket, amelyeknek megszavazását Poincaré még akkor is követelte, mikor az öt megbuktató választások előestéjén volt az ország. Ezzel szemben szigorúban fogjuk végrehajtani a fennálló adótörvényeket, súlyosabb adókkal rójuk meg majd a hadinyereségeket és valamilyen formában a nagy vagyonokat is.

Marsall pénzügyminiszter a „Matin”-nak adott nyilatkozatában elmondotta, hogy milyen intézkedéseket tett a frank támogatására és hozzáfűzte, hogy hivatalos működésének utolsó napjára a Poincaré-kormány folytatni fogja a frankvédelmet, teljes együttműködésben a Francia Bankkal, amely el van látva a szükséges készletekkel.

Elmarad a moszkvai német-orosz közlekedési konferencia.

Berlin, május 15. Moszkvai jelentések szerint Brockdorff Rantzau német nagykövet és Litvinov között több megbeszélés folyt a német-orosz konfliktus ügyében. Az oroszok formális bocsánatkérését követelnék és az exterritorialitás elismerését a szovjet kereskedelmi misszió részére, továbbá megbüntetését azoknak, akik a misszió helyiségeiben a házkutatást elrendelték.

A Moszkvában tervezett német-orosz közlekedési konferenciát elhalasztották.

Marx kancellár közvetít a ruhrvidéki sztrájkban

Berlin, május 15. Hír szerint a német nemzeti párt fel fogja szólítani a kormányt, hogy mondjon le és tiltakozni fog az ellen, hogy az új kormány megalakulásáig a jelenlegi kabinet a szakértői javaslatokról tárgyaljon. A ruhrvidéki sztrájk miatt Marx kancellár elhalasztotta Sziléziába tervezett útját. A sztrájk megszüntetésére szerdán kezdődtek meg a tárgyalások a kancellár elnöksége alatt, aki mindenekelőtt rámutatott a sztrájk által okozott károokra és hangsúlyozta, hogy mindkét részről engedelményekre van szükség.

Peszach este Erec Jisraelben

Széder-esték a szállodákban. A vallásos Herbert Samuel kormányzó. Vermes Ernő utleírása

— Harmadik közlemény —

Erec Jisrael, peszach hete

Jeruzsálem minden nagyobb hoteljében szédert rendeztek. Az Allenby Hotel nagytermében hetven-teritikes széder volt, a kisebbikben negyvenöt teritikes. Az Amdurszki-hotelben kilencvenen tartották a széder-estét, a Warsawszki-hotelben ötvenen.

Széder a hotelben

Én és a társaságom az Allenby-hotel széderjén vettünk részt. A férfiak sötét ruhában, a legtöbbször szmokingban jelent meg, a hölgyek estélyi öltözékben. Az asztalfőn a felügyeletet gyakorló chacham foglalt helyet, fehér selyem talárban, fehér selyem süvegben. A tekintesalakos impozáns férfi nagyon érdekesen festett ebben a köntösben. A „ma-nistanot“ egy bialystocki posztógyáros kérdezte, persze askenáz kiejtéssel, mire a chacham palesztinai szép héberséggel adta a válaszsövegét. Nem tartott sokáig a ceremóniás része a dolognak, vacsora közben azonban beszédek és rövid felköszöntők hangzottak el. Az első szónok dr. Gottlieb volt, a lengyelországi cionisták egyik vezetőférfia. Héberül kezdte a beszédet, majd németül folytatta. Nagyon érdekesen fejtette a zsidóknak a farások országában való kulturfölényét, ami féltékenységre adott okot a micraimbeliek között. Innen kezdve az clayomátás periódusa jött, amit azután a népi felszabadulás korszaka váltott fel.

A beszédek után gyönyörű énekszó csendült fel egy kisenevi ügyvéd és egy Gabbai nevű bolgár gyáros ajkáról. Már egy óra felé járt az idő, amikor széderünk befejeződött és négyen-ötven Hatikvát énekelték, de a miénktől megváltozott szöveggel.

Náluk a Hatikva így fejeződött be:

Od lo ovdó tikvaténu
Hatikva misnot alpajim
Lihjot am chofsi bearcénu
Erec Cion ve Jerusolajim

A szédert ezen a helyen Amdurszki és fia adták. Ez a család Jeruzsálemben nagy tekintélynek örvend, az öreg ur a legrégebb zsinagóga, a rabbi Juda ha chaszidról elnevezett templomnak gondnoka.

A kormányzó templomba megy

A holdvilágos éjszaka még sétáltunk az új városban. A zsidók széder után, az éjféltáni órákban ki szoktak járni és élvezik a szép holdvilágos éjszakát. Megtudtuk, hogy Sir Herbert Samuel másnap reggel hét órakor a rabbi Jochanan Ben Zakkajról elnevezett zsinagógában fogja végighallgatni, a peszachi istentiszteletet. Már reggel hét órakor odamentünk.

Utközben szállás zsidó rendőr udvariasan megérintette a hátamat és bocsánatkérések között figyelmeztette, hogy helyet kell csinálnia, mert jön a kormányzó.

Oldalt állottunk és néztük a kormányzót és kíséretét. Előtte rendőr ment, mellette harminc év körüli fia, mögötte egy rendőr és emberek tömege. A kormányzó mögött haladó rendőr hóna alatt vitte sir Herbert Samuel — taliszacskóját.

A régi városban lévő templom előtt, ahová a kormányzó és kísérete körülből háromnegyed óras gyalogutat tettek a palotából, két alabárdos és aranyujtásos szolga fogadta a kormányzót és fiát. Katonásan megfordultak és bekisérték őket a templomba.

A templom hat részből áll. Minden terem egy-egy imaház és betha midras, a harmadik azonban a nagy templom, ahol az almemor előtt baldachint állítottak fel hatalmas szőnyeggel és három támlászékkal a kormányzó tiszteletére. A középső fotelbe, amely kiemelkedik a kettő közül, a kormányzó helyezkedett el, jobbra tőle helyet foglalt Jakob Meir főrabbi, baloldalt Uschischkin és egy mellé helyezett széken Bialik író.

A kormányzó a selyemből készült taliszt a rituálé szerint három helyen megcsókolta, áldóimát mondott és nyaka köré vette. Elővette imakönyvét és abból buzgón imádkozott. Amikor bejött, az első sorokban már ott ültek Kish ezredes, Dávid Yellin, Frischmann író és a többi neves jeruzsálemi zsidó. Achad Haam nem jöhetett betegsége miatt.

Tórához szólítják a kormányzót

A reggeli ima során a szefárd imarend szerint a kohániták felállottak a tóraszakrénny elé és meg-

áldották a gyülekezetet. Ezután emelték csak ki a tóraszakrénnyből az egyes tóratekereseket. A kormányzó szintén ölbette az ezüsttel díszített fakereketben lévő tórák egyikét. Harmadiknak Sir Herbert Samuelt szólították a „szentírás elé és pedig nem úgy, mint ahogyan az nálunk szokás, az ő és apja nevében, hanem csak a nevéét és tisztességét említette a tórához hívó kántor:

Jaamod Neciv haeljon!

Igy szólították a Tórához sir Herbert Samuelt. A közönség felállott, amikor a kormányzó hangosan elmondotta a felolvasást megelőző berachát. Miután a megfelelő tóra-szakasz elhangzott, a kormányzó öt fontot snóderolt a templom javára; midőn helyére visszament, a gyülekezet felállott és élénk chazak üdvözléssel köszöntötte.

A Tórához ezután Kish ezredes és Frischmann író hívták fel, majd egy spanyol származású palesztinai zsidó völégényt hívták a Tóra elé a számára elkészített baldachin alól. Mialatt az áldóimát mondotta a Tóra előtt, a samesz rózsavízzel öntözte a jelenvolt férfiakat. Ez ősi szokás a szefárd-templomokban. Elsőnek a kormányzót öntözték. A mattirt Bialik kapta. Ájtatos csendben hallgatta a közönség, amint a nagy zsidó lírikus szefárd kiejtéssel és szefárd hanghordozással mondotta az ősi zsidó szöveget Jósua könyvéből.

Herbert Samuel a zsidó egységről

Tóraolvasás közben az ugynevezett félkaddist szintén Sir Herbert Samuel mondotta el. Az istentisztelet tóraolvasásának befejezésével a kántor elmondotta az angol királyért való könyörgő imát. A könyörgés szövegében a kormányzó üdvéért való ima is befoglaltatik.

Sir Herbert Samuel az istentisztelet után fiával együtt keddus reggelire az Amdurszki-hotelbe jött. Uschischkin héber felköszöntője után a kormányzó válaszában azt fejtette, hogy a kritika eredendő zsidó tulajdonság és ha őt és politikáját kritizálják, ezt a dolgok természete szerint nem szabad fájlalni. Azonban van egy pont, amelyre nézve követeli, hogy Erec Jisraelt fel kell virágoztatni.

Nagy hadad kiáltásokkal honorálták Herbert Samuel beszédét.

Glasner Móséné

Kiddus után újra kimentünk a szent falhoz, ahol találkoztam Seelendfreund Silamonnal és fiavéval Sándorral. Itt ismerkedtem meg Avi Saul íróval. A délelőtt ezek társaságában nagyon kellemesen telt el.

Délután Glasner Móse főrabbihoz mentünk Seelenfreunde-kkel, a Jeruzsálem körül fekvő Romemába, amelyet a jaffai utról közelítettünk meg. Villaszertű földszintes ház ez, Frischmann rabbinak, a „Hator“ szerkesztőjének háza. A főrabbi akkor éppen a közeli aggok háza templomában imádkozott. A házban akkor már erdélyi látogatókkal találkoztunk, Lázár Izsák cluji szabómesterral, aki öt gyermekével nagy viszontagságok után eljutott Jeruzsálembe. Bayruthban ugyanis hét hetet töltött a család, mert nem engedték továbbutazni. Valahogy mégis eljutott Palesztinába, ahol most Lázár legkeresettebb szabómesterek egyike.

Félóra mulva megérkezett Glasner Móse főrabbi, aki pompás szinben van. Azzal köszöntöttem, hogy a régi közmondást, amely Erec Jisrael levegőjéről szól, ki kell egészíteni azzal, hogy Palesztina nemcsak okossá tesz, hanem fiatalít is. A főrabbi a szombati harmadik lakomára marasztalt bennünket. Megmutatta a három szobából álló egyszerű, de izléses lakását és kivezetett az erkélyre, ahonnan gyönyörű kilátás nyílik. A főrabbiné, aki szintén kitűnő szinben van, nagy megelégedésének adott kifejezést, csak azt fájlalja, hogy gyermekei és unokái nem lehetnek velük. Az erdélyiek sürűn felkeresik őket és ha közbejárásra szorulnak, a főrabbi személyesen is eljár. A főrabbiék nagyon örültek, hogy júniusban a temesvári sómerek egy csapata jön Palesztinába.

Lejegyeztem magamnak a „salos szeudot“ menüjét. Cibereleves, dióval elkészített hal, hideg pecsenye, kagli, csokoládétorta, mandula, datolya és narancs. A csokoládé a legszigorubb felügyelet alatt készül Palesztinában és peszachkor sokkal többet fogyasztanak belőle, mint egyébkor. A főrabbi napi foglalkozása: az írás. Az erdélyi és bánási dolgokról elég jól van tájékozva az Uj Kelet révén, ami mindennapi olvasmánya.

Vasárnap Jeruzsálemben az Erdélyben is járt Tisbi kereskedelmi és ipari reszortfőnöknél értekezlet volt, ahol megtudtam, hogy egy Hafner nevű cukorgyáros kétszáz ezer font alaptőkét fog befektetni cukorrépa és cukornád termelésére. Ugyanakkor egy bolgár zsidó cigarettagyár létesítését határozta el. Kedden Winkler Mártonnal végigéztet a város nevezetesebb helyeit, az épülő egyetemet és a kormányzópalotáját.

A Palesztina-film nagy sikere

A temesvári bemutató. Legközelebb Lugojon, Caransebesen, Lipován, Aradon és Oradea-Maren fut a film

(Temesvár, május 15. Az Uj Kelet tudósítójától.) Beszámoltunk már arról, hogy a Zsidó Nemzeti Alap jeruzsálemi központja leküldötte a kolozsvári főhivatal számára immár világhíres Palesztina-filmjét, amely „Utazás Erec Jisraelben 1923-ban“ címmel egész Európában nagy sikert aratott. A filmet a kolozsvári sziguranca-vezérfelügyelőség cenzuraosztálya és a belügy-minisztérium engedélyezte, úgyhogy Erdélyben és a Bánágban is megindulhatott hódító útjára.

A filmet legelőször Temesváron mutatták be és pedig meghívott közönség előtt a Lloyd nagytermében. A bevezető előadást Vermes Ernő gyárigazgató tartotta, míg a Nemzeti Alap jelentőségéről dr. Weisz Arthur beszélt. A filmről Temesvár egyik legelterjedtebb napilapja, a „Temesvarer Volksblatt“ többek között a következőket írja:

„A film először Jaffát mutatja be, amelynek utcái teljesen keleti jellegűek, de már a régi város lábánál ott az új város, Tel-Aviv, a maga szép széles utcáival, modern iskoláival, pompás, a modern technika minden kényelmével berendezett házaival. Tel-Aviv is egy keleti város, azonban egy modern nyugati, világvárosi centrum minden kényelmével és higiénijával.

A film minden egyes jelenete elkápráztatja a nézőt a technika csodáival. Azelőtt a mocsárlás területet drainage (mocsarak lecsapolása cementcsövekkel) útján megint termékenyvé lettek és azokon legrövidebb időn belül virágzó falvak keletkeztek. Különösen érdekes a mezőgazdasági gépeknek óriási elterjedése. Hatalmas, tankszerű ekéket és más mezőgazdasági gépeket látunk mindenütt és a modern technika felkészültségével épülnek az utak és az új betonépületek. A film néhány olyan falut mutat be, ahol éppen aratnak. Ott látjuk a hatalmas narancsfa-, banánerdőket, olaj- és mandulafaligeteket. A film bemutatja az iskolákat is. Egy másik kép Rison le Ciont mutatja be pompás szőlőtermelésével, hatalmas pincével. Valóban mindenütt a mezőgazdasági termelés legteljesebb fejlődése. A biblia országának ujjáéledése közepette a legsodálatosabb maga az emberanyag, a chalu, akik otthagyták a Nyugat egyetemeit és lelkesedéssel feláldozzák ifju erejüket, hogy az ősök földjéből új otthonot teremtsenek. Bizonyos, hogy ezek nagy munkája még az egész világ számára óriási értékkel fog birni.“

A filmet két napon át a hatalmas gyárudvari nagyteremben mutatják be. A film iránt olyan óriási az érdeklődés, hogy a jegyeket a közönség előre elkapkodja. Az előadás kapcsán a Herzi-kör énekkara szerepel.

Érdekes, hogy a Palesztina-filmnek óriási nemzsidó közönsége van s itt is beteljesedik az a megállapítás, amit a nagy német lapok tettek: „Nem lehetünk annyira zsidóellenesek, hogy a legnagyobb elismeréssel adózzunk annak a nagy, produktív nemzetépítő munkának, amelyet a zsidó fiatalság a számára nemzeti otthonul biztosított Palesztinában végez.“

A Palesztina-film a temesvári előadások után május hó 18-án Lugojon, 19-én Caransebesen, 20-án Lipován, 27-30-ig Aradon az Urániában, június 1-3-ig Oradea-Maren kerül színpadra. Az előadások iránt mindenütt nagy az érdeklődés.

Május Lagbaomer napja!

22

Avivák!

Május

rendeztetek a Keren Kájjetet Lőjisz-ráéi javára virágnapot, amelynek jövedelme az aranykönyvi bevezetésekre szolgál.

Keren Kájjetet-biztosok! Barissziák! Segítsétek az Avivát a virágnap megrendezésében!

Ki az ig
rátságon
velük a rab

szöntött elő

— Talán
madik — a
Ezen aztán
podtak abba
kérdetik töl
lyiknek köz

Elmentek
vitaorát.

A rabbi

— Nagy

hogy közö

Mivel azob

kaesulragas

előbb mond

és aki a

leti meg a

Az első

rőfőkereske

mat a szab

árucom.

— A mul

roztam, ho

áruok és

Egyszerre

kerelkedik.

S

én azonban

eső keletke

sem volt a

ditententül.

ny csapko

teljesen t

törődve há

akartam m

nem enged

— Nagy

nyed lehet,

most már a

Én —

A minap el

ezer leit ka

nom. Este

a párna alá

hog az ajt

közülünk az

alkalommal

már az égy

az ajtó tár

sem akart

vezekedés

ajtot az z

— Egy

szinüleg kil

tem, egyen

és egy szót

felemeli fej

és szépen

elbatározás

Midőn a to

szóal a fel

— Sm

elrabolják

— Te

mert te sz

egész vagy

megakadály

dafke meg

én zárom b

— No

juk végre

— Reb

fogam. Hi

fokhagymát

kiállott vol

is kénytele

Kedves

az egyik

Kérdi az o

— Azt

a doktor,

Ez történt...

Ki az igazi dafke? Egyszer három zsidó barátságosan beszélgetve megy az utcán. Szembe jön velük a rabbi, ki megelőzve a kis társaságot, előre köszönti őket.

— Igazán nagyon előzékeny a rabbi, látszik, hogy sokra becsül, — mondja az egyik — előre köszönt nekem.

— Micsoda szemtelenség ez, — mondja a másik. — Hát csak nem gondolod, hogy a rabbi neked fog előre köszönni. A rabbi engem köszöntött előre és nem téged.

— Talán meg vagytok bolondulva! kiáltja a harmadik — a rabbi nem nektek, hanem nekem köszönt. Ezen aztán alaposan összevesztetek. Végül megállapodtak abban, hogy elmennek a rabbihoz és megkérdik tőle, tulajdonképpen a három közül, melyiknek köszönt.

Elmentek tehát a rabbihoz és elmondták a nagy vitáikat.

A rabbi a következő választ adta:

— Nagyon szép töletek és igen örvendek, hogy köszönésnek oly nagy súlyt tulajdonítottok. Mivel azonban azt látom, hogy mindnyájan macesulragaszkodtok ahhoz, hogy „neki” köszöntem, előbb mondjátok el életetek legfontosabb eseményét és aki a legnagyobb dafke köztetek, azt illeti meg a köszönésem.

Az első: Mint rabbi ur is tudja, én kirakodó főiskereskedő vagyok, vásárookra járok s árúimat a szabad ég alatt egy gyékényre szétterítve árulom.

— A multkor a tilegdi vásárra mentem elhatároztam, hogy bármi történjek is, délután háromig árulok és addig nem pakolom vissza árúimat. Egyszerre csak két óra tájban hirtelen nagy szél kerekedik. Szomszédaim mind elkezdnek pakolni... én azonban nyugodtan maradok... Hatalmas jég-eső keletkezik, ughogy egy pár perc alatt nyoma sem volt a vásárnak. Egyedül én maradok rendületlenül. Mit mondjak rabbi ur, a villámok csak úgy csapkodnak körülöttem, az összes portékáim teljesen tönkremennek, de én mindezzel nem törődve három óráig nem mozdultam, mert megakartam mutatni, hogy elhatározásomból azért sem nem engedek.

— Nagyon szép — feleli a rabbi — reményed lehet, hogy neked köszöntem, de halljuk most már a másodikat.

— Én — feleli a másik — marhakereskedő vagyok. A minap eladtam minden marhám és kerek száz-ezer leit kaptam értük. Ez volt az egész vagyonom. Este lefekvéskor pénzem a tárcával együtt a párna alá tettem. Az volt a házi szokásunk, hogy az ajtót vagy én, vagy feleségem éspedig kővelünk az zárja be, ki legutóljára lefekszik. Ez alkalommal véletlenül egyszerre fektőtünk le és már az ágyban voltunk, amikor azt látjuk, hogy az ajtó tárva-nyitva maradt. Miután egyikünk sem akart felkelni, hogy az ajtót bezárja, hosszas veszekedés után abban állapodtunk meg, hogy az ajtót az zárja be, aki először megszólal.

— Egyszerre csak bejön egy tolvaj, ki valószínűleg kilesvén, hogy pénzem a párna alá tettem, egyenesen telém tartott. De én csak néztem és egy szót sem szóltam. A tolvaj ágyamhoz ér, felemeli fejem alatt levő párnát, kivesszi a pénzt és szépen kimegy az ajtón. De én nem engedtem elbátározásomból és tovább is csak hallgattam. Midőn a tolvaj már kint volt, kétségbeesve megszólal a feleségem.

— Smüle az istenért, hát nem látod, hogy elrabolják összes pénzünket és te csak hallgatsz.

— Te zárol be az ajtót kiáltottam boldogan, mert te szólaltál meg először. Rabbi ur a tolvaj egész vagyonunkat elvitte, teljesen tönkrementünk, megakadályozhattam volna, de nem tettem, mert dafke meg akartam mutatni, hogy az ajtót nem én zárom be.

— No ez még szebb! feleli a rabbi. De halljuk végre a harmadikat.

— Rebbe lében, a minap nagyon megfájult a fogam. Hiába rakogattam reá hideget, meleget fokhagymát és egyéb hasznos dolgokat, nemhogy kiállott volna, hanem még bolondabbul fájt. Végre is kénytelen voltam beállítani az orvoshoz.

Kedves doktor ur, — mondotta — örültem fáj az egyik fogam, tessék kihuzni! — Melyiket? Kérdi az orvos...

— Azt már nem mondom meg, feleltem. Maga a doktor, magának kell tudni, hogy melyik fáj!

Az orvos erre kihuzta az egyik egészséges fogamat.

— Jaj! mondom... Kedves doktor ur, nem a fájós fogamat huzta ki.

— Hát az istenért, mutassa meg, melyik a fájós foga!

— Azt már nem teszem, — ismétltem — magának kell tudni, azért orvos.

— Ismét egy egészséges fogamat huzta ki.

— De mit beszéljek tovább rebbe lében, nézze!

Macdonald a militarizmus ellen

Az angol miniszterelnök beszéde a francia választások jelentőségéről. Romlásba visz a fegyverkezés. Európa békéjét csak a szakértői javaslatok közös végrehajtása hozhatja meg. Macdonald nacionalistának valija magát

(London, május 15. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az összes lapok behatóan foglalkoznak a francia választásokkal és így többek között a kormány lapja, a „Daily Herald” üdvözlö a baloldaliak győzelmét és azt hiszi, hogy az angol munkáspárt szorosabb érintkezést tarthat fenn a baloldaliakkal, mint az eddigi jobboldali kormánnyal.

A francia választásokkal kapcsolatban Macdonald miniszterelnök nagy beszédet mondott az Albert-hallbeli népgyűlésen. Előbb kifakadt a nemzetközi szocialisták ellen, akik őt üdvözlő távirataikban és beszédekben elvtársuként üdvözltek és ünneplik. Macdonald kijelentette, hogy meggyőződéses és törhetetlen nacionalista.

— Nacionalista vagyok és elsősorban a nemzeti életfeltételeket tartom szemelőtt. Ez a nacionalizmus azonban nem jogtalan bitórlás, hanem önmagunk megbecsülése. Nacionalista vagyok és a kis nemzetek hive, mert

a nacionalizmus sohasem jelenthet támadást,

csak védelmet. Ennek a politikának megvalósítása érdekében az angol kormány felhívást intéz valamennyi kisnemzethez, akiket arról akar meggyőzni, hogy a militarizmus nem jó politika.

— A munkáspárt érdeme, hogy új szellem honosult meg az európai külpolitikában. A nyugodt megfontolás és a józan ész kezdi a népek gondolatvilágát befolyásolni. Az emberek rájönnek lassanként, hogy amíg az erőszak kormányozza a világot, a nagyállamok mindig leszűthetnek hatalmas fegyvereikkel a kisnemzetekre, akik így a hatalmasabbak prédájává lesznek, akár fel vannak fegyverkezve, akár nem. Az egyetlen politika, mely biztonságot nyújthat a nemzeteknek, a fegyverkezés politikája. Remélem, hogy azok a nehézségek, amelyek ma még utjában állanak a leszerelési konferenciának, rövidesen elsimulnak és az összes európai nemzeteknél

meg a számat, egyetlen egy fogat sem lát benne, mert a doktor kihuzta egytől-egyig mind, csak utóljára találta el a fájós fogamat. Kérdezte ugyan mindig tőlem, hogy melyik a fájós fog, de én datke mindig azt feleltem neki, azért orvos, hogy ő tudja.

— Ugy látom, — felel a rabbi — hármatok közül te vagy a legdatkébb, vedd tehát tudomásul, hogy neked köszöntem! F. F. Tileagd

a barátság és észszerűség politikája fog diadalmasodni,

amely egyedül hozhatja meg Európa nyugalmát.

— Megállapítható, hogy a béke felé vezető mozgalom lassan bár, de biztosan halad előre. Európát azonban csak a szakértői javaslatok alapján lehet talpraállítani, aminek nem elegendő a nagy nemzetek hozzájárulása, hanem feltétlenül szükség van a kis népek munkájára és közreműködésére is. Ismétltem arra intem a népeket, hogy a militarizmus politikája semmit sem ér és ne építsék reményeiket a fegyveres erő hatalmára, mert az romlásba vezet. A munkáskormány igyekszik a nemzetközi leszerelési utját egyengetni és ha ez az akciója eredményre vezet, akkor

össze fogja hívni a leszerelési konferenciát.

Ezután a jóvátételi kérdéssről beszélt Macdonald és kiemelte annak fontosságát, hogy a szakértői javaslatokat egységes egészként kell elfogadni. A munkáskormány mindent elkövet, hogy a javaslatokat keresztülvigye.

Macdonald után Henderson belügyminiszter a francia választások jelentőségét fejtegette. Szerinte a választások eredménye hatalmas lépés a béke felé.

Reinitz saját kezével fojtotta meg áldozatát

Vall a cinkostárs. Jelentkezett Reinitz elűnt fia

(Szatmár, május 15. Az Uj Kelet tudósítójától.) Ide s tova már kilencedik hóuapja, hogy a szatmári ügyészségen Reinitz Jakab kereskedő többszörös rablógylilkosság gyanúja alatt vizsgálati fogságban tartják.

Reinitz Jakab nevét jóformán az egész világon, — ahol csak újságot olvasnak — ismerik. A vád, amelyet ellene emeltek, amilyen megdöbbentő, éppen olyan nihetetlen. A bizonyítékok, a három országban — Romániában, Csehszlovákiában és Magyarországon — megindított bünygyi nyomozás összegyűjtött adatai azt látszanak bizonyítani, hogy ennek az embernek kezéhez többszörös vér tapad.

Először csak szállongó hírek születtek arról Szatmáron, hogy a nagykarolyi Király-szálloda hirtelen eltűnt tulajdonosát Reinitz Jakab tette el láb alól. Reinitzet a suttofgva szállongó hírek alapján tartóztatták le.

Reinitz Jakab, bár az utóbbi időben elég jól bírta magát, nagyszámu családjával majdnem szegényesen élt. Gyermekeit és feleségét jóformán agyondolgoztatta és semmi szórakozást sem engedett meg nekik. Érthetetlen volt hát, hogy ha Reinitz Jakab csakugyan gyilkolt, hová tehetette az áldozataitól elrabolt tekintélyes összegeket?

Önkéntlenül is felmerül a gyanu, hogy ezek a pénzek valahol Csehszlovákiában vannak letéve. Reinitz Jakab azonban közvetlen letartóztatása előtt ösztönösen megérezve, vagy tudatosan sejtve a hirtelen reázduló veszedelmet, a letéteket jobb helyre szállíttatta, még pedig a fiával.

Néhány nappal ugyanis Reinitz Jakab letartóztatása előtt eltűnt a tizenhat éves Izsák nevű fia s azóta nyoma veszett. A fiúról azt beszéltek, hogy Galiciába szökött a rabolt pénzzel,

de biztos tartózkodási helyét nem tudta senki.

A fia most váratlanul előkerült. Hazajött Szatmárra és önként jelentkezett dr. Déry Pál vizsgálóbírónál. A jelentkezés érthető szenzációit keltett. Új irányba terelheti a nyomozást s talán világosságot deríthet ebben a sötét bünygyben, bár a váratlanul előkerült Reinitz fia több mint valószínű, hogy teljesen ártatlan. Mint elmondotta, tényleg Galiciában volt, a híres rzeszovi csodarabbinál tanult, mert édesanyja nem akarta megengedni, hogy tanuljon.

A Reinitz-ügy szlovenszkoí nyomozásának ma újabb szenzációja van: a kassai rendőrség bünygyi osztályának vezetője, Pongrácz tanácsos, vasárnap délelőtt hosszas megfigyelés és hónapokig tartó előzetes vizsgálat alapján letartóztatta Bodnár Gyula ötvenöt éves kassai közművesegedet, aki bevallotta, hogy Reinitznek egyik kassai áldozatát Reinitzcel együtt a Csermely-völgyben közösen megölte és aztán kifosztotta. Az első halálos csapást ő mérte fejzevel az áldozatra, akit, midőn már végsőt vonaglott, Reinitz saját kezével megfojtott. A rendőrség egyidejűleg őrizetbe vette Bodnár feleségét is, a ki nek saját vallomása szerint is tudomása volt a férje által elkövetett gyilkosságról.

Bodnár vérdíjúl 3000 koronát kapott Reinitztől a gyilkosságban való közreműködéséért. A rendőrség vezetői tegnap délelőtt Bodnárral együtt autón kimentek a Csermely-völgybe, ahol a gyilkos megmutatta azt a helyet, ahol Reinitzcel együtt áldozatukat eltették láb alól és ahol utána a holttestet elföldelték. Hogy ki volt a meggyilkolt, arra nézve nem tudott Bodnár közelebbit mondani, csak annyit jegyzett meg, hogy magas, sovány zsidó férfi volt. Ez a leírás Reinitz áldozatai közül Szmukk Hermanra illik.

Her napja! Vák!

ren Kajjemet Lőjtsznapot, amelynek jőkönyvi bevezetésekre szolgál.

sziaák! Segítsétek az endezésében!

A királyi beszéd várható következményei

Averescu szerint minden kormánynak le kellene vonnia a szokásos konzekvenciákat. A királyi pár elutazott Londonból

(Bukarest, május 15. Az Uj Kelet tudósítójától.) A király feltűnéskeltő londoni beszéde, amelyel, szöges ellentétben a liberális kormány pénzügyi politikájával, a külföldi tőke részvételét kívánta Románia gazdasági kincseinek kiaknázásában, a főváros politikai köreiben nagy izgalmat keltett. Általában úgy látják a helyzetet, hogy a kormánynak a királyi kijelentések után el kell hagynia helyét.

A „Lupta“ ma kérdést intézett az ellenzék vezéréhez, milyen következményeket várnak a király londoni beszédétől a külföldi tőkével kapcsolatban.

Maniu Gyula szerint a király az ország általános meggyőződésének megfelelően beszélt. A liberális kormány szavai és cselekedetei, valamint az uralkodó kijelentései között mély ellentét van.

Argetoianu nem lepődött meg a király beszédén, mert úgy beszélt, amint ebben az országban minden jóérzésű ember, kivéve a pénzügyminisztert. Averescu kijelenti, hogy a király, amikor az

idegen tőke együttműködéséről szövegezt, egy nyilvánvaló állami szükségletet konstatait. A néppárt legutóbbi kongresszusán is elismerte ennek fontosságát. A király beszéde után minden kormánynak kétséget nélkül le kellene vonnia a szokásos konzekvenciákat.

Nagyon érdekes, hogy a pénzügyminiszter tegnapi kijelentése ellenére, amelyben hangoztatta, hogy a külföldnek nincsen pénze Románia számára, ma egy londoni távirat jelenti, hogy a „Daily Express“ szerint egy angol konzorcium késznek nyilatkozott Románia számára 10 millió fontsterling kölcsönt nyújtani. Nincs kizárva, hogy ez az ajánlat összefüggésben van a királyi pár londoni tartózkodásával.

A királyi pár egyébként Londonból való elutazása előtt meglátogatta a Wembley-i kiállítást, ahol óriási néptömeg ünnepelte a felségeket. Este udvari bál volt a királyi palotában, amelyen a francia négyest a két királyi pár kezdte meg. A bálon több mint 2000 meghívott vett részt.

Románia futballcsapata nem megy el a párisi olimpiászra

Az utolsó pillanatban kiderült, hogy nincs pénz. Suciú nemzeti kapitányt teszi felelőssé a Comitetul Regional. Megtartják a mérkőzést a bécsi és pozsonyi vendégcsapatok ellen

(Cluj-Kolozsvár, május 15. Az Uj Kelet tudósítójától.) A délutáni órákban nagy feltűnést keltett a kolozsvári Comitetul Regional hivatalos lapjának a „Sport“-nak rendkívüli kiadása, mely arról a hallatlan nemzetközi sportbotrányról számol be, hogy nemzetközi sportbotrányról számol be, hogy Románia nemzeti válogatott futballcsapata nem vesz részt a párisi olimpiászban. A szenzációs cikk szóról-szóra így hangzik:

„Két bukaresti távirat fekszik előttünk. Két távirat, amelyek hitelessége kétséget nem szenved és amelyek hatalmas meglepetést és

megdöbbentést fognak kiváltani az egész országban.

Az a megdöbbentő, tervszerűen kapkodás amely olimpiai előkészületeket az egész vonalon jellemzi s amely Suciú nemzeti szövetségi kapitány hozzanemértésében és tapasztalatlanságában leli első magyarázatát, valósággal katasztrófára vezetett. De beszéljenek helyettünk a táviratok:

FSSR. — dr. Mitter Cluj

Trimite Vineri 16 Timisoara pentru Bratislava si Wiena Bonciucat, Jakobi, Lázár, dr. Hirsch, na mergem la Paris.)

Delegat Cesianu

(Küldje péntekre, 16-ára Temesvárra a pozso-

Nem szünek a verekedések a kolozsvári utcákon

Inzultálják a Sétatér zsidó látogatóit. Illetéktelen egyének igazoltatják a járőkeket

(Cluj-Kolozsvár, május 15. Az Uj Kelet munkatársától.) A cluji utcákat az utóbbi napokban — dacára az ostromállapotnak — újabb zsidóellenes kilengések teszik hangosakká. Nincs olyan nap, hogy újabb és újabb eseteket ne jelentenek be a rendőrségre. Különösen a sétatér és a str. Motilor-on fordulnak elő súlyos esetek, melyek annyira egyformák, hogy kétségtelenül ugyanaz a társaság vezet hajsztát a zsidókinézésű sétálók ellen.

Különösen vasárnap óta súlyosbodott a helyzet. Amint megirtuk, vasárnap este a sétatérben igen sok zsidót inzultáltak, kettőt pedig véresre verve bedobták a tóba.

Hétfőn délelőtt a mentőállomás előtt az egyik kolozsvári metszőt támadták meg és addig verték, míg csak el nem állt. Este a városi sétatérben folytatódott az inzultusok.

Kedden a Park-szanatórium előtt nemcsak a békés, de zsidó kinézésű járőkeket verték össze, de négyen egy kocsi is megtámadták, amelyben Aron Baruch, Hirsch Izák és Aron Izák ültek. A botokkal felfegyverzett támadók elől csak úgy tudtak megmenekülni, hogy

nyí és bécsi mérkőzésekre Bonciucat, Jakobi, Lázár és dr. Hirsch játékosokat. Nem megyünk Párisba. Cesianu delegátus.

A másik távirat, amely néhány újabb momentumot tartalmaz a következő:

Nemzetközi botrány, csapat pénzügyi okokból nem utazik. Lovagló, cöllvők, tenniszezők azonban mennek. Levélben többet.

Ennyit mond a két távirat. A futballra tehát nincs pénz, más sokkal jelentéktelenebb sportágakra ellenben jut. A sok olimpiai triál és olimpiai nap jövedelmét — úgy látszik — meg ették a reprezentációs költségek.

Az ország sportvéleménye nem mehet el nyugodtan ezen az egész világon majd

óriási feltűnést keltő botrány

mellett. Sürgősen össze kell hívni a FSSR közgyűlést és felelősségre kell vonni azokat, akik ezt a szánalmas szerepet játszották el Romániával az egész sportvilág szemeláttára.

A hivatalos lap, amelynek rendkívüli számát percek alatt szétkapkodták, azt egedi sejtetni, hogy a román sport becsületén ejtett folt elkövetésének titkos rugói és szomorúan érdekes kulisszatitkai vannak, amelyeket a Comitetul Regional hivatalból fog leleplezni.

A ló a hangos kiabálástól megvadult és elragadta a kocsi. Este a sétatérben megint több inzultus történt, köztük egy súlyosabb. Az inzultusok közül az egyik igen jellemző. Egy társaság, melyben egy katonatiszt is volt, megszólított egy fiatalembert, akit zsidónak néztek. Az illető — egy román egyetemi hallgató és ismert sportember — erélyesen visszautasította a molesztálást, mire tetlegességre került köztöttük a sor.

Tegnap este egy 10—15 tagból álló társaság a nővérel békésen sétáló Rosenberg Mária zsidó diákot támadta meg és véresre verte. Rosenberg elájult, mire otthagyták, hogy aztán más áldozatokat vegyenek kezelés alá. A közönség nem mert beavatkozni és rendőrség se volt sehhol látható. Miután a verekedő társaság elvonult, az elájult fiút kocsihoz ültették és hazaszállították.

Különös incidens játszódtott le a Calea Regule Ferdinandon, ahol LGB. jelzésű diákok támadták meg a 117 sz. diák vezetésével Zélig Lajos Tarbut-növendéket és súlyosan elvertek.

A blaji ünnepségekkel kapcsolatosan is meg-

döbentő incidensek történtek. Egy az ünnepségre utazó fiatalemberekből álló társaság a vonaton megtámadta a zsidó kinézésű utasokat és több zsidó utast véresre vertek.

Magában a községben is súlyos rendzavarások voltak. Nappal a nyílt utcán három zsidó polgárt annyira összeverték, hogy egyiküket kórházba kellett vinni Gyulafehérvárra, ahol állítólag élet-halál között lebeg. Éjszaka beverték a zsinagóga és a zsidóházak ablakait, a járőkeket pedig inzultálták.

Egyébként számos panasz érkezett a cluji rendőrségre arról is, hogy illetéktelen fiatalemberek igazoltatják a járőkeket és a zsidókat bántalmazzák.

Benes és Nincsic tárgyalta a román-orsz konfliktusról

Prága, május 15. Nincsic és Benesnek Bledben tartott tanácskozásáról kiadott hivatalos jelentés szerint a találkozás szükségesnek mutatkozott ama fontos események után, amelyek a kisantant belgrádi konferenciája óta Európában lejátszódtak. A két külügyminiszter Bledben foglalkozott valamennyi a két állam érdekeit közösen érintő politikai kérdéssel és a többi államhoz fűződő viszonyukkal és konstataiták Jugoszlávia és Csehszlovákia teljes érdekközösséget. Együtt megállapodtak a jövőben köteendő politikájuk irányelveire vonatkozólag. Együtt elhatározták, hogy a román kormánnyal együtt megállapítják a kisantant legközelebbi konferenciájának időpontját. A konferenciát tudvalevőleg ezúttal Prágában fogják megtartani. Mint hírlik, Benes és Nincsic bledi találkozásán megbeszélésre kerül a román-orsz konfliktus is.

A román-osztrák konferencia

Bukarest, május 15. A „Viitorul“ nyilatkozatot közöl Nistor bukovinai miniszterrel a bécsi román-osztrák konferenciáról. A miniszter szerint Ausztria hozzájárult ahhoz, hogy az orosz invázió alkalmával Bécsbe menekült bukovinaiak ott letétbe helyezt értékeiket azonnal visszatérít tulajdonosaiknak. A pénzügyi bizottság megállapodást létesített a bukovinai hadikölcsön jegyzések rendezésére vonatkozólag és az azokra adott lombardkölcsönök kiegyenlítésére. A nyugdíjasok ügyében a tárgyalások még folynak, mert a román kormány csak azon nyugdíjasoknak akar nyugdíjat fizetni, akik állandóan Romániában élnek, nem pedig olyanoknak, akik ha optáltak is a román állampolgárságot, — állandóan külföldön élnek. Ezek között van több ismert tábormegvezető, így Aufferberg, Arz volt vezérkari főnök és Fischer volt bukovinai csendőrtábornok. Megegyezés jött létre végül a bukovinai helyi érdekű vasutakra vonatkozólag is.

Megjelent

a minden zsidó házban nélkülözhetetlen népszerű zsidó történelmi könyv:

Zsidó történet — zsidó kultúra

Első rész

IRTA DR. FÜRST OSZKÁR

Ára 50 lei

Ifjúsági egyesületeknek csoportvétel esetén nagyobb kedvezmény. Megrendelhető a Tarbut központi irodájában Cluj, Calea Regule Ferdinand 48. sz.

A kiváló minőségű

D

Kérjük mindenütt!

Reher-Haggenmacher-Sör kapható!

Szó gya

HIREK

As Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánági zsidóság napilapja

Szerkesztők: Giszkalay János és dr. Marton Ernő.
Felolvasó szerkesztő: Dr. Marton Ernő
Az Uj Kelet cikkeinek utányomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.
Előfizetési árak: Egy hónapra 70 lei, negyedévre 200 lei félévre 330 lei, egész évre 750 lei.

k. Egy az ünneplő álló társaság a kinézési utasokat tertek.

sulyos rendzavarás után három zsidó hogy egyiküket afehérvárra, ahol ebeg. Éjszaka be-dobházak ablakait, ak.

rkezett a cluj rendelen fiatal emberek s a zsidókat bán-

tárgyalta a fliktsuról

és Benesnek Bled-lott hivatalos jelenésnek mutatkozott amelyek a kisanant pában lejártszódtak. foglalkozott vala-özönsön érintő poli-mhoz füződő viszo-ziávia és Csehszlo-Együttal megállikájuk irányelveire aták, hogy a román k a kisanant leg-pontját. A konfe-gában fogják meg-iasos bledi talál-román-orosz kon-

konferencia

Vitorul" nyilatko-ai minisztertől a ráról. A miniszter hoz, hogy az orosz ekült bukovinaiak t azonnal vissza-éznügyi bizottság ovinai hadikölesön oázlag és az azokra enlitésére. A nyug-ok még folynak, azon nyugdíjasok-ik állandóan Ro-nyaknak, akik ha gárságot, — állan-között van több enberg, Arz volt volt bukovinai jött létre végül utakra vonatko-

nt

ilözhetetlen ni könyv:

net—

ura

ZKÁR

soportvétel y. Megren-rodájában nd 48. sz.

atoló!

— Cudalbu volt miniszter május 25-ére igéri a kormány bukását. Bukarestből jelentik: A néppárt helyi tagozata Bazargicban gyűlést tartott, amelyen B. Cudalbu volt miniszter is beszélt. A lokális jellegű kérdések után Cudalbu az ellenzéki pártok fúziós kísérleteiről fejtette ki véleményét. Meggyőződése szerint május huszonöt-dike lesz az a nap, amelyen a kormányzásra kép-telenség bizonyult Bratianu-kabinet meg fog bukni és a néppárt kerül helyébe. Érdekes, hogy a gyűlés napján Cudalbu még nem tudhatta, hogy Londonban a király dezaválta a liberális kormány pénzügyi politikáját, aminek valószínűleg csakugyan komoly politikai következményei lesznek.

— Dész Zoltán temetése. Budapestről jelentik: Ma délután temették el az országház kupola-teremének előcsarnokából a világháboruban elesett Dész Zoltán képviselő exhumált hamvait. Azokon az utcákon, amelyen a több ezer főnyi gyászmenet elvonult fekete fátlyóval vonták be a lámpákat. A nemzetgyűlés Dész Zoltánt a magyar nemzet halott-jának deklarálta.

— Meghosszabbították a zárórát. Ma dél-ben a Clujon időző Tatarescu minisztert fel-kereste egy Décsy Lázár Aurél, Mathei és Met-hes képviselőkből álló küldöttség. Arra kérték a minisztert, hogy helyezze a legutóbb megszo-ritott zárórarendelkezést hatályon kívül. A mi-niszter rövid tanácskozás után, amelybe bevonta Muresan vármegyei és Gritta rendőrprefektusok-at, úgy határozott, hogy a mai naptól kezdve ismét a régi zárórarendelethez foglalt határo-zatok érvényesek. A vendégipari munkaadók szövetsége e határozatról még a mai nap fo-lyamán értesítette a kávésokat és vendéglősöket.

— Argetoianu és Petrovici párbajozni fognak. Bukarestből jelentik: A verescu-párti körökben elkerülhetetlennek tartják a párbajt Argetoianu és Petrovici volt miniszterek kö-zött az „Indrumarea“-nak egyik Petroviciot sértő cikke miatt.

— Négy millió tüzkár Bukarestben. Buka-restből jelentik: A Strada Elanán levő finom-tésztagyár tegnap este kigyulladt. A vízhiány miatt a tűz átterjedt a szomszédos Golden-berg-féle cserzőgyárra. A tűzoltóknak csak megfeszített munkával sikerült a gyár benzín-tartályát megmenteni, amelynek felrobbanása nagy katasztrófát idézett volna elő. A kár 4 millió.

— Három hetenkint megy román hajó Palesztinába. Az Erdélyrészi Palesztinahivatal közli, hogy tekintettel a palesztinai kivándorlók nagy számára, a bukaresti Palesztinahivatal meg-állapodást létesített az S. M. R.-rel, hogy ezental háromhetenkint pénteken menjen a hajó Palesztinába. Ezek szerint a „Romania“ legközelebb május hó harmadikán indul el Palesztinába. Junius hónap-ban a következő hajó huszadikán indul a constan-tai kikötőből.

— Szolnokon tárgyalják a csongrádi bomba-merénylet ügyét. Budapestről jelentik: A ma-gyar királyi kuria a szolnoki törvényszéket dele-gálta a csongrádi bombamerénylet főtárgyalására, azaz az indokolással, hogy Szegeden és vidéken, részben a terheltek mellett, részben ellenük olyan hangulatkeltés folyik, amely alkalmas arra, hogy a közönség körében akkora izgalmat váltson ki, amely a társadalom mélyebb rétegeire is áttérjedve a közbiztonságot és a közbékét is súlyosan veszé-lyeztetné.

— Hűvös lesz az idei nyár. Bécsből jelen-tik: Vellmannak, a kiváló meteorológusnak megállapítása szerint, aki az 1719-től 1884 ig Berlinben feljegyzett hőmérsékleti feljegyzése-ket tanulmányozta át, nagyon hideg télre na-gyon hűvös nyár következik. Tekintettel arra, hogy az idei tél rendkívül hideg volt, való-szintű, hogy nyarunk is hűvös lesz.

— Árhullámzások a háború kitörésétől. Párisból jelentik: A francia általános statisztikai bulletin szerint egy 1914-ben 100 pénz-egységet érő tárgy értéke 1924 márciusában Franciaországban 510, Angliában 166, Svéd-országban 162, Csehországban 1036, Svájcban 182, Németországban 1207, Hollandiában 156, Belgiumban 642, Spanyolországban 180, az Egyesült-Államokban 155, Japánban 218 és Olaszországban 631 pénzegység. A felsorolt or-szágok közül tehát az Egyesült-Államokban emelkedtek legkevésbé és Németországban drágult meg legjobban az élet.

— Terjed az indiai kolerajárvány. Lon-donból jelentik: A „Westminster Gazette“ leg-utóbb ideérkezett száma Kalkuttából keltezt részletes riportban számol be az Indiában, fő-leg a behári tartományban dühögő és mérhe-tetlen arányokat öltött kolerajárványról, amely-nek ez év tavaszán eddig 14 ezer áldozata volt. Champaranban e hó elején újabb ezer ember betegedett meg és az egész város koleragyanus.

— Csak a mulatozás kedvéért történt... Tegnap este az egyik fellegváruti korcsmában együtt iddögáltak Mia Simion és Ciceu Juon. Már a záróra közeledett, mikor Ciceu Juon kijelen-tette, hogy a mulatozás verekedés nélkül egy fa-batkat sem ér. Mia Simion, aki még nem volt egészen berugva, figyelmeztette barátját, hogy a verekedésnek semmi értelme nincsen, mert a rendőrség ugysis beleavatkozik a dolgokba és könnyen lehetséges, hogy reggelre mindketten a rendőrség fogdájába kerülnek. A két barát kö-zött szóváltás keletkezett, amelynek során Ciceu gyúvasággal vádolta meg társát és azzal a kijelen-téssel „ha te nem mersz verekedni, én igen“ bir-telen zsebkést rántott elő zsebéből és azzal barát-ját több helyen megszurta. Mia Simion panaszára a rendőrség Ciceu Juont letartóztatta. A késelő legény a jegyzőkönyv felvételénél kijelentette, hogy nem haragszik a barátjára, csupán a mul-tozás kedvéért szurta meg és nem gondolta, hogy Mia Simion, akivel az egész és estét olyan szépen mulatta át, az ő mulatozását annyira zokon veszi. Ciceu Juont kihallgatása után átadták az ügyész-ségnek, ahol lesz alkalma elmélkedni afelett, hogy a verekedés emeli a mulatozás nivóját, vagy talán mégis Mia Simionnak volt igaza?

— A jó zsidó szívekhez. Egy súlyosan be-tag zsidó fordult szerkesztőségünkhöz, aki már négy éve súlyos beteg fekszik a nem képes kegyerét megkeresni. Az illetőt Weisz Jakab hív-ják. Könyörletes zsidó szívek adományát az Uj Kelet továbbítja és nyugtazza.

— Szolgalegények bosszúja. Tegnap a késő esti órákban megjelent a rendőrség ügyeletes so-bájában Hajszak Ferenc dohánygyári kertész, aki az ügyeletes rendőrtisztnek elmondta, hogy este tíz óra tájban Bocor Petra és Szilágyi Kornél szolgalegények behatoltak Gyufagyár-utcai lakásába és a magukkal hozott vasvillával és fejszével su-lyosan megverték. Az ügyeletes rendőrtiszt a több sebből vérző embert kocsi-val a mentőállomásra küldte, ahol sebeit bekötötték. A rendőrség részé-ről még az éjszaka folyamán Crajan detektiv ki-szállt a helyszínre és a két verekedő szolgalegényt letartóztatta. A két szolgalegény vallomásában el-mondta, hogy a verekedést régi boszúból kifo-lyólag követték el. Bocor Petrét és Szilágyi Kor-nélt ma délután adták át az ügyész-ségnek, ahol magánlakásértés és súlyos testisértés miatt emelnek ellenük vádat.

— Akiket Amerika nem kívánatos beván-dorlóknak tart. Newyorkból jelentik: Laughlin statisztikus már régebben egy statisztikai össze-állítást készített, mely kimutatja, hogy az Egyesült-Államokban élő nemzetiségek, hány százalékban hajlamosak bűnözésre, alkoholisták, degeneráltak vagy munkakerülők. A statisztika alapján az euró-pai nemzeteket Amerika két csoportba osztotta: olyanokra, melyeknek polgárait szívesen látja terü-letén és olyanokra, melyeknek polgárait kevésbé kívánatosnak tartja. A kivándorlásra alkalmasnak tartott népek kvótáját az Egyesült Államok nem-csak nem csökkentette, hanem az eddigi kétszere-sére emelte fel. Angolokat és németeket szívesen fogad továbbra is polgárai közé Amerika. A leg-kevésbé szívesen látott népfaj a irek, utánok aztán ilyen sorrendben következnek a nem kívánatosnak

talált nemzetek polgárai: Balkán államok, Orosz-ország, Ausztria, Magyarország, Csehszlovákia, Ju-goszlavia és Lengyelország. Most, hogy a beván-dorlási törvényt minden oldalról támadják, Laughlin adatait is bonckés alá vette egy másik statisztikus, Jennings és ki mutatja, hogy elődje kimutatása össze-állításánál a szociális különbségeket figyelmen ki-vül hagyta, nem tekintette ugyanis azé, hogy míg az egyik rész rendes otthonban és megállapodott környezetben töltötte el fiatalágát, addig a másik mint hajótörött érkezett az Újvilágba és így ter-mészetes, hogy sokan lettek közülük a bűn és be-tegség martalécai.

— Az értékes cigányhegedű. Belgrádból jelentik: Néhány héttel ezelőtt egy rendkívül ér-tekes hegedű került piacra. Ez a hangszer egy cigánycsalád tulajdona volt, amely apáról fiúra öröklődött, utóljára egy cigányasszony birtokában volt, aki, mert nyomorgott, ezerkétszáz dinárért el-adta egy kávéház tulajdonosnak. A hegedű kölcsön-képen Aragni Hegedűművészhez került, aki egy hangversenyén játszott rajta, a művészt felismerte a hegedű óriási értékét és vételi ajánlatot tett. Amíg azonban a pénzt össze igyekezett szedni, egy hegedűkészítő kétszáz ezer dinárral leütötte a kezé-ről és megvásárolta. Hogy a hegedű Amati vagy Stradivarius, még nem tudjuk, de az érte adott horribilis összeg nagy értékét mutatja.

— A megrögzött tolvaj. Néhány nappal ezelőtt Klein Anna Strada Cipariu 22. szám alatti lakos feljelentést tett a rendőrségen ismeretlen tettes ellen, aki távollétében behatolt a lakásába és onnan sok fehérneműt és két párnát elloptott. A rendőrség tegnap este a tettest Liszka József rovtomultu betörő személyében elfogta. A letartó-ztatott betörő ezenkívül több kisebb nagyobb be-törést is beismer. A rendőrségnek az a gyanuja, hogy az utóbbi időben Tordán elkövetett betörések is Liszka József gyakorlatot kézt dicsérik. A nyo-mozást ebben az irányban megindították. A letar-tóztatott betörőt átadták a kolozvári ügyész-ségnek, amelynek már kilenc ízben összesen nyolc évig volt a lakója.

— Nagybányai zsidó diák Amerikában. Három évvel ezelőtt az egyetemi zavarok miatt Kron Izák nagybányai kereskedő Gábor nevű fia Amerikába vándorolt, hogy az ottani egyetemen képezhesse ki magát Felvették a Michigan állam-beli Ann Arborban és három évi szorgalmas tanu-lás és nélkülözés után megkapta a legmagasabb egyetemi kitüntetését, az aranykulcsot, amit Ameri-kában egyetemi hallgató kaphat és amit külföldi eddig még sohasem kapott. Az aranykulcs megfelel a „Sub auspiciis regis“ kitüntetésének és csak az összes tanárok javaslatára és a régi aranykulcsosok egyhangú szavazata alapján nyerhető el. Az arany-kulcsosoknak külön társaságuk van, amelynek a neve: „Sigma XI National Honorary Scientific Society“. En-nek lett tagja Kron Gábor, akinek nevét szakörökben büszke bizakodással emlegetik. A fiatal mérnök egyelőre Kaliforniában vállalt állást, ahol nemcsak szép fizetést fog kapni, hanem alkalma lesz a rádió terén alapos kiképzést szerezni. Tanárai szerint Kron mérnök még hallatni fog magáról azoknak a találmányoknak a révén, amelyeken már szorgal-masan dolgozik.

— Szembesítették a rákosszentmihályi gyilkosokat. Budapestről jelentik: A rákos-szentmihályi tömeggyilkos, Molnár-Tóth József ügyének mai főtárgyalásán Kanozsi Dező hallgatták ki, aki se edkezett a gyilkosságok elkövetésében. Kanozsi megcáfolja a vizsgáló-bíró előtt és a rendőrség előtt tett vallomását és bűnrészességét tagadja. A törvényszék el-rendelte Kanozsi és Molnár-Tóth szembesítését, amely izgalmas között folyt le és amely nem vezetett eredményre, mert Kanozsi fen-tartotta tagadását.

— Az eladott ló visszament a gazdájához. Ma reggel megjelent a rendőrségen Griger György kolozvári lakos és elmondta, hogy az éjszaka egy gazdátlan ló állított be az istállójába, amelyben reggel a világosságnál egykori lovát ismerte fel, amelyet egy évvel ezelőtt egy lókereskedőnek el-adott. A ló azóta már többször cserélt gazdát, de ugylátszik nem felejtette el régi gazdáját sem, mert az éjszaka folyamán meglátogatta. A rendő-rség felhívja a ló jelenlegi gazdájának a figyelmét, hogy jelentkezzen a rendőrségen a megszökött ló átvételére.

Szőrmefestés és gyapjufestés

TAVASZI RUHAKAT A LEGSZÉBBEN TISZTÍT
"KRISTÁLY" GŐZMOSÓGYÁR CLUJ
Telefon 500

Gyapju és gyapju-fonalfestés

KÖZGAZDASÁG

A kommercializálási törvény és a fatermelés. Bukarestből jelentik: Egy a Fatermelés központi elnöke, Marcu, továbbá Butculescu, Costinescu, Eisler és Brauner központi titkárból álló küldöttség a kommercializálási törvény ügyében értekezletet tartott Constantinescu Tancred miniszter elnöklése alatt. A tanácskozások során a miniszter hajlandónak mutatkozott a fatermelők kívánságait és az előkészítés alatt lévő kommercializálási törvényjavaslatot olyformán megszerkeszteni, hogy a végrehajtással megbízott öttagú bizottságban egy hely a faszakma egy tagját illesse meg, továbbá hogy kimondhassa a törvény, hogy a kommercializálási törvény értelmében megalakítandó részvénytársaságban, magánérdekeltség vállalkozásánál csak hivatásos fatermelő jöhessen figyelembe, továbbá hogy ilyenmü alakulatoknál az azon helyen már berendezkedéssel és tüzemmel rendelkező cégek előnyben részesüljenek.

A mai valutapiac

A francia frank javulása némi élénkséget hozott a piacra, amelynek árai azonban továbbra is szilárdak. A magas árak ellenére élénk kereslet mutatkozott. A jegyzések a következők: Osztrák korona 342-343, magyar korona 440-450, cseh korona 600-602, svájci frank 36.40-36.50, francia frank 12.30-12.40, dollár 204-206, font sterling 905-907, olasz lira 9.15-9.25, dinár 2.30-2.40.

Valutapiac május 15-én:

Bukarest. Devizák: Páris 1140, Berlin —, London 895, Newyork 202, Róma 908, Zürich 36.30, Bécs 28.25, Prága 605, Budapest 23, Varsó 20.

Bukarest. Valuták: Napoleon 740, márka 45, leva 133, török lira 105, font sterling 880, francia frank 1250, svájci frank 33.75, olasz lira 880, drachma 410, dinár 240, dollár 202, lengyel marka 22, osztr. korona 28, magyar korona 22, cseh korona 590.

Zürich. Nyitás-Zárlat: Berlin 132-132, Amsterdam 211-211, Newyork 565-564.5, London 2468-2467, Páris 33.40-33.40, Milano 2515-2517.5, Prága 1660-1660, Budapest 65-65, Belgrád 695-695, Bukarest 285-285, Varsó —, Bécs 79.65-79.65.

Bukaresti kereskedők tiltakoznak a vámrevízió ellen. Bukarestből jelentik: A Kereskedők Klubja küldöttségileg kereste fel a pénzügyi államtitkárt, akit arra kértek, hogy fejezze ki a kormány előtt a kereskedőknek azt a kívánságát, amely a vámtarifák fentartását követeli. A pénzügyi államtitkár megígérte a kereskedők kívánsága közvetítését.

Megjavítják a teherárforgalmat az utódállamok közt. Bécsből jelentik: Az osztrák szövetségi vasúttal vezérgazgatóságának közlése szerint az utódállamok április végén tartott közös vasúti értekezleten megállapodás jött létre, melynek értelmében lényegesen megjavítják az utódállamok közötti teherforgalom lebonyolítását. Állatok, gyümölcs, fozelék és más romlandó áru szállításánál az eligazítást összhangba hozzák a június elsejétől érvénybe lépő menetrenddel, úgy hogy a teherforgalom az utódállamok között gyorsabbá és egyszerűbbé válik.

Az új kamarai törvénytervezet. A kereskedelmi és iparügyi miniszter kívánságára a napokban Bukarestben az összes kereskedelmi és iparkamarák elnökei és titkárai konferenciát tartottak az új kereskedelmi és iparkamarai törvénytervezet ügyében. A cluj-i kamara részéről Caciula Miklós főtitkár vett részt a tárgyalásokon. Az új kamarai törvénytervezet egyrészt nagy hatáskört biztosít a kamaráknak, másrészt azonban összeállításánál és szervezésénél fogva erősen megkötöti működési szabadságát. Az értekezlet érdemleges határozatokat nem hozott, mert több iparkamara nem vett részt a tanácskozásokon. A minisztérium a tervezetet el fogja küldeni az összes kamaráknak, akik a törvénytervezetet áttanulmányozás után e hó huszannyolcadikán újból értekezletet fognak tartani Bukarestben. A tervezet szerint a kamarák részt vehet-

nek különböző kereskedelmi és ipari vállalkozásokban is. Az eddigi kerületi kamarai rendszer helyett a megyei kamarák rendszere fog életbelépni. A tagoknak egyharmadát a kormány nevezi ki a kamarai központ előterjesztésére. A kamarák pénzügyi háztartását a felügyelőbizottság fogja ellenőrizni, amelybe egy tagot a kereskedelmi és iparügyi miniszter fog küldeni, egyet pedig a kamara fog megválasztani.

Fränkel Mór kényszeregyezési ügye. A Fränkel Mór cluj-i cég kényszeregyezési ügyében tegnap a bíróság hetvenöt ezer lej óvadékot követelt. A cég ennek a követelménynek a mai napon eleget tett.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

R. Lajos, Valea lui Mihai. Nagy erkölcsi elégtétellel értesülünk, hogy az Uj Kelet felvilágosítása alapján a nagyváradi pénzügyigazgatóság belátta, hogy az idézett törvény a korlátolt italmérsékre nem vonatkozik. Önnek tehát most az a feladata, hogy az engedély bevonását töröltetés kérvénye vissza a „brevet“-et. De azt hisszük, hogy a tévedés hivatalos korrigálása már megtörtént és nincs mitől tartaniok.

Dezső. Levelét áttettük a Jogvédő Irodához (Cluj, Calea Regele Ferdinand 48.), amelytől pontos utasítást fog kapni arravonatkozólag, hogy mi a teendője.

Jakobovits, Camara. A palesztinai kirádlásra vonatkozó levelét áttettük az Erdélyrészi Palesztinahivatalhoz, amely összes kérdéseire kimerítően fog válaszolni.

Traub, Sighet. 1. A törvény megengedi, hogy bármilyen egyesületnek valamilyen neve legyen, de a román szövegben fel kell tüntetni, hogy mivel foglalkozik az egyesület, vagyis önöknek oda kell írniok: Reunirea de Ocrotire „Malbis Aramim“. 2. Az alapszabályokat az illetékes törvényszékhez kell benyújtani, mert a „Monitorul Oficial“ február hatodik számában megjelent új törvény szerint az illetékes azokat jóváhagyni. Tekintettel a rendelkezések komplikáltságára, forduljanak ügyvédhez, mert a legcsekélyebb alaki hiba megnehezíti az alapszabályok jóváhagyását. 3. Ha nem jelentek meg, akkor valószínűleg nem váltak be az „Ejtörténi“-jei, esetleg azok közé lettek sorolva, melyek csak a kiadásra készülő zsidó anekdotagyűjteményben fognak megjelenni.

F. Adolf, Satmar. Forduljon a Banca Nationala szatmári fiókjához, ott megtudja, milyen feltételek mellett részesülhet a Creditul Industrial támogatásában.

Nagyváradi legszebb és legforgalmasabb helyén imponáns üzlethelyiség, régi és jól bevezetett

nődivat és rövidáruüzlet

előnyös feltételekkel átadó

és azonnal átvehető. — Megkeresések „Fényes egzisztencia“ jellegre a kiadóhivatalba küldendők

Egészséges fekvésű vidéken

lehetőleg folyó és vasútállomás mellett július—augusztus hónapokra

gyermeknyaraltatási célnak megfelelő épületet keresünk

Butorzat nem szükséges

Leveleket a kiadó továbbít

Glandys
shoe cream
the best

Az előkelő világ cipőkrémje!

Calea Traian (volt Árpád-ut) 24. szám alatt

nagy házastelek,
gyárnak alkalmas, eladó
igen olcsón.

Érdeklődni Moskovits edényüzlet
Széchenyi-tér

RÓTH cipész

CLUJ,
Str. St. O. Iosii

volt
Szép-
utca

Ha művészi kivitelű

butort, zongorát

akár venni, ne
sajnálja az utat

Marosvásárhelyre

SZÉKELY ES RÉTI

ERDELYRÉSZI BUTORGYÁR RESZV.-TÁRS. butortermelői
sztaiosok furnárszükségleteiket legolcsóbban íti szereztetik be

MILKA
SUCHARD

TISZTÁN ALPESI TEJ, KAKAO ÉS CUKOR.

Központi Télikert-Bár!

szenzációs
májusi műsora

este pont 9 órakor kezdődik

ELADÓ
HÁZAS-
TELEK

Hegyalatti-utca
11-11/a

2 szoba, 4 szoba,
2 konyha, együtt
vagy külön-külön

Ára 230.000 lei.

Egy szoba konyha
elfoglalható.

Értekezhetni:

Kun Mátyás Fia Cluj, Cal. Victorie 2

VÁSÁROLJON A TERMELŐNÉL!

GYAPJUIPAR R.-T.

SAJÁT GYÁRTMÁNYU GYAPJUSZÖVETEK.

EREDETI GYÁRI ÁRAK!

CLUJ, CALEA VICTORIEI 24.

Név- jegyeket,

születési,
eljegyzési,
esküvői
kártyákat
és mindenféle
mulatsági
meghívókat
legszebb
kivitelben
készít a

**Kadima-nyomda
Cluj**

Figyelem!

Porcellán és fayancetányérok.
Étkező és kávékészletek. —
Mindenféle poháraru, demjono-
k. Üvegezés és képkeretezés

Legolcsóbb
beszerzési
forrás

Eugros
Endetail

Ausländer Rudolfnál

Cluj-Kolozsvár, Calea Regele Ferdinand 37. sz. alatt
az Uránia-palota mellett.

SZÍNHÁZ MŰVÉSZET

A ROMÁN OPERA HETI MŰSORA

Péntek: Sába királynője.

A MAGYAR SZÍNHÁZ HETI MŰSORA

Péntek: A rózsalány. Operette újdonság először. Pre-
miérbérlés 58.

Szombat délután: Hoffmann meséi. Operaelőadás mér-
sékelt helyárrakkal.

Szombat este: A rózsalány. Másodszor. — Napi bérlés
128. szám B.

MOZGÓK MŰSORA

Péntek május 16.

Select-Mozgó: A szezon kimagasló eseménye:

„A szerelem tragédiája.” Grandiózus szerelmi dráma
2 részben és 10 felvonásban egyetlen előadás keretében.
Főszerepekben a legnagyobb filmművészek:
Emil Jannings, Mia May és Vladimir Gaidorow. Az
aranyfilmek szériájából való film, melynek útját
páratlan sikerek jelzik mindenfelé.

Uránia-Mozgó: Az amerikai Selig-gyár film-
csodája! A szezon páratlan szenzációja: *A dzsungel
csodái III. rész.* 8 felvonás. Grandiózus vadállatfilm.
Főszerepekben Elynor Fild és Truman Van Dyks
amerikai filmművészek. Még a legacélosabb ideg-
zetet is próbára teszi e film mesteri kompozíciója.
Nincs érdekesség és szépség, melyet ennek a keret-
ében meg ne találjunk. A repülőgépről letaszított
tigris. A vadállatok egész falkái a dzsungelben.
Csak erős idegzetűeknek! A műsor keretében egy
pompás amerikai vigjáték: *Éljen a shimmy.*

Apollo-Mozgó: *A két árva.* I. és II. rész.
Megindító társadalmi dráma 2 részben és 8 felvo-
násban egyetlen előadás keretében. Mária román
királynő könnyezve nézte végig ezt a filmet.

Steinhardt-Mulató Kolozsváron!

Kolozsvár legelőkelőbb és legjobb mulatója,
melyet a

DACIA-KERT

STR. GEN. POETAȘ (V. DÉZSMA-U.) 23

vezetősége a legnagyobb áldozatokat sem kimélve,
rendezett be.

Maga Steinhardt leszerződötése is a legnagyobb
garancia arra, hogy a közönségnek a legnagyobb
élvezetekben lesz része, akinek a leszerződöté-
seért a legnagyobb világvárosok versengenek.

Ugyancsak sikerült leszerződötetnie a bukaresti
Alhaua legjelesebb tagját, **Niculescu Buzau-t**,
aki mint a román társulat igazgatója fogja fe-
lejtethetlenné tenni a látogatóknak az ott töltött
órákat.

Ugyancsak világvárosi jelleget
kölcsonöz a mulatónak
a szabad mozi is.

Elsőrendű étterem, kitünő italok!

Rador

Erdélynek legdusabban felszerelt rövid, nürn-
bergi-, diszmuáru és játékaru nagykereskedése

Nussbaum Testvérek

Târgu-Mureș (M.-Vásárhely) Tel. interurban 200

ELADÁS CSAK VISZONT-
ELADÓKNAK

A legszebb zsidó regény!

Nagy
kedvezmény az Uj Kelet
előfizetőinek

Megjelent a „Kadima” nyomda és kiadóvállalat kiadásában a legnagyobb dán zsidó regényíró,
MEIR AARON GOLDSCHMIDT háromkötetes hatalmas regénye, az:

„Egy zsidósors”

a regényt GISZKALAY JÁNOS fordította. A három kötetből álló regény bolti ára gyönyörű
kiállításban 200 (kétszáz) lej, amatőrpéldányok finom famentes papíron a három kötet 300 lej

Előfizetőknak a rendes kiadás 140 lei (60 lei engedmény), amatőrkiadás 220 lei (80 lei engedmény)

Az „Egy zsidósors” csak korlátolt példányszámban jelenik meg, figyelmébe ajánljuk az Uj Kelet előfizetőinek, hogy
megrendeléseiket (utánvétellel vagy az ár postai beküldésével) mennél hamarább eszközöljék (Cluj, Str. L. Pop 10.)

ri vállalkozások-
rendszer helyett
életbelépi. A
nevezi ki a ka-
amarák pénzügyi
ogja ellenőrségi,
ni és iparügyi
a kamara fog

gyezségi ügye.
regyészeti ügye-
r lej óvadékot
ménynek a mai

ENETEK

Nagy erkölcsi
Kelet felvilágo-
gyigazgatóság be-
korlátolt italméré-
t most az a fel-
sát töröltetve s
hisznük, hogy a
ár megtörtént és

ogvédő irodához
(), amelytől pon-
közölg, hogy mi

esztinai kiránda-
k az Erdélyre
es kérdéseire ki-

megengedi, hogy
n neve legyen, de
tni, hogy mivel
önöknek oda kell
Malbis Aramias.
s törvényszékhez
l Oficial” febrár
törvény szerint az
intettel a rendel-
anak ügyvédhez
megnevezni az
Ha nem jelentek
váltak be az „E
ek sorolva, melyek
ekdótagyajtemény-

n a Banca Natio-
tudja, milyen fel-
edital Industrial

almasabb helyén
jöl bevezetari

Áruüzlet

lekkel

esések „Fényes
alba küldendőt

vidéken

nás mellett
pokra

ltatási

lelő

sünk

éges

rabbit

ARI ÁRAK!

CTORIEI 24.

APRÓHIRDETÉSEK

Egyszeri közlésnél egy szó 3.—, vastag betűvel 6.— lej. Legkisebb apróhirdetés 30 lej. Állástkeresőknek 30% kedvezmény

Mindenmü gyógyó-vényeket vásárol legjobbnapi árákon, minta alapján, Fischer Sándor Timișoara II. 7154

Kivándorlás miatt eladó egy 10 kádas 12 H. L. kontingenssel bíró új berendezés, jól működő és 10 ezer lakosu városban egyedülálló ecetgyár, a gyártott ecet nem szorul idegen piacra. Cim e lap kiadóhivatalában.

Fogtechnikus segéd állást keres szombat megtartásával. Cim: Waldmann József Gherla 7241

Olcsó házhely a tisztviselőtelepen eladó. Cim a Kadima-nyomdában

Palesztinában létesítendő szesz-élesztő és likörgyárhoz tőkével rendelkező feltétlenül korrekt társat keresek, magam ezekben teljes szakember vagyok és kevés tőkével is rendelkezek. Ajánlatokat a lap kiadóhivatala továbbítja.

Egy szobakonyhás lakást keresek a város bármely részében. Lelepést fizetek. Cim a kiadóban.

Barzel

Fierarie Vasúzet

Cluj-Kolozsvár, Piata M. Vit. 13

Telefon 1049

Patkányfogó Rattler-kutya megvételre keresetük. Cim a kiadóban.

Jólmenő ecetgyár nagyobb városban más vállalat miatt kedvező feltételek mellett eladó. Ajánlatok „Alkalmi” jellegre a kiadóba küldendők. 7235

Prima bácskai kender

Kapható: HAVAS DEZSÓ Timișoara

Károlyi Mihály emlékiratai: Egy egész világ ellen. Ára 260 lej. Uj Kelet könyvosztálya.

62 legújabb héber dal [Mivchar siré Aménu] köt. tával, ára 25 lej. Uj Kelet könyvosztálya.

Elveszett egy brilliáns függő két kövel, becsült értéke 5.000 lej jutalomban részesül. Cim: J. Kappel, Piata Mihai Viteazul (volt Széchenyitér) 33. 7243

NAGYBAN és KICSIBEN Eisenstädter Fülöp és Társa cégnél vásárol Cluj,

Strada Regina Maria 13. Gyermekkoscsik és kofferárak teljes kiárusítása

Comunitatea isr. orth. aut. din Cluj Sz. 289—1924.

Árlejtési hirdetmény

Hitközségünk a majorságvégődabeli tolltépési jogot egy, esetleg három évre bérbeadni óhajtván, felszólítjuk mindazokat, kik ezen bérletre pályázni szándékoznak, hogy 5.000 lej bánatpénzzel ellátott zárt ajánlataikat május hó 25 ig a hitközség titkári hivatalában, Str. Dubalarilor (Timár-utca) 1. sz. a. nyujtsák be, ahol a bérletre vonatkozó részletes feltételek megtekinthetők. Cluj, 1924 május 5.

Löffler, titkár

Adler Sámuel, elnök

Advertisement for mechanical parts: Rapid 4 és 6 csapos sörlefejtő készülékek Gloria és korona dugaszoló gépek, valamint az összes alkatrészek külön kaphatók a Banca Industrială și Comercială Cluj, Strada Regina Maria 9.

BERSON

gumisarkot és gumitalpat erősítessen cipőjére, cipészével mert nemcsak pénzt takarít meg, hanem egyúttal kiméli lábát és cipőjét. Lloyd 2502

„MENORAH”

ILLUSTRIRTE MONATSSCHRIFT FÜR DIE JÜDISCHE FAMILIE

Vertretung für Transsylvanien „Safurth“ Jüd. Buchhandlung Cluj. — Jahresabonnment Lei 400.—, Einzelnummer Lei 35.—

בשר ÉTTEREM בשר

Tisztelettel értesitem a Gheorghenibe érkező utazó urakat, hogy az „Ivria” club helyiségében kóser éttermet nyitottam, hol is t. vendégeimnek egész napon át hideg és meleg konyha, valamint kitűnő italok állanak rendelkezésre. — B. pártfogást kér: SALAMON S.

Advertisement for RASOL IDEAL perfume: Mégis csak legjobb akésmélküli borotváló por, amely az ország legrégebbi gyártmánya mely most újonnan átpreparálva, az arcot nem marja és kellemes hatást hagy utána.

Advertisement for Reszling József fodrász: Cluj, Calea Regele Ferdinand 30.

Advertisement for Első Erdélyrészi Ekszerárugyár: Cluj, Calea Regele Ferdinand 19. szám. Tel. Interurbán 2-13. Sörgőnya: Juvare, Cluj.

בית-הדפוס "קדימה"

(Cluj, Strada Baron L. Pop Nr. 10)

בית-הדפוס העברי המיוחד בגדלו ושכלולו בכל רומניה הגדולה

מקבל להדפיס את התעודות, עיתונים, כנסים, ספרים, מכתבים, מודעות, פוסטרים, כרטיסים, וכו'. באחריות מיוחדת ושיעור מחירים במחירי המון. ישתדל ואחריות עליו ושיעור מחירים במחירי המון. בקצות משותפת הזמנות למעורבותם. כתיבתם. משיבוקי וכו'.

שרות מדיקת! * מחירים נוחים!

LÁDAGYÁR

Mindenmü ládákat és fadóbozókat beszerkezési és szerelési részeken megrendelésre azonnal készít és szállít a legolcsóbb napi áron

Sajovics és Lebovits fakeskedés és ládagyár Cluj, Strada Cernanți (volt Kaján-tér) 1 szám

„Gladys” sösborszesz üdit, „Gladys” sösborszesz erősít, „Gladys” sösborszesz fájdalomt csillapít Gyártja Herczeg Géza vegyészeti gyára Cluj

Raktárról szállíthatók:

- 1 drb 40-50 HP Marschl félstabil gőzgép, 1 drb 1500 m/m csuszaválságu nehéz egyengető esztergapad, 1 drb 25 HP Máv. lokomobil, 1 drb 35-40 HP turaautó Standart-gyártm., 1 drb kombinált Ganz hengerek 3/8, 1 drb 3 HP benzínmotor, Radial-szíták, felvonók, komplett olajgyári berendezés, 1 drb 13 m² fűtőfelületű állókazán, 1 drb álló marógép, kisvasuti apróanyag.

Hoffmann Sándor okl. gépészmérnök gépműhelye Cluj, Székely-utca 2. Telefonszám 9—19

Vertical text on the right edge of the page, partially cut off.